

Гра «Хто я?»

Навчальна мета: забезпечити засвоєння знань про тварин і рослини певної території

Розвиваюча мета: розвивати творчу активність та пізнавальний інтерес

Виховна мета: формувати вміння образно мислити та формулювати правильні запитання

Необхідні матеріали: картки з зображенням тварин/рослин/птахів лісу, прищіпка

Час: 30 хв.

Правила:

Ведучий або ведуча гри обирає учасника або учасницю, якому/якій на спину чіпляється картка з зображенням лісової тварини/рослини/птаха. Цей учасник або учасниця має показати зображення іншим учасникам та задавати питання щодо зображення, на які інші учасники можуть відповідати лише «Так» або «Ні». Наприклад: «Я рослина?», «Я червоного кольору?», «Я можу рухатися?» тощо. Коли учасник або учасниця вгадує, що зображено на картці, обирається новий доброволець.

Гра «Лісова павутинка»

Навчальна мета: сформувати уявлення про таке біологічне явище як екосистема та взаємозв'язки між живою та неживою природою

Розвиваюча мета: розвиває вміння працювати в команді, пильно слухати один одного, швидко реагувати і бути уважним (зосередженим)

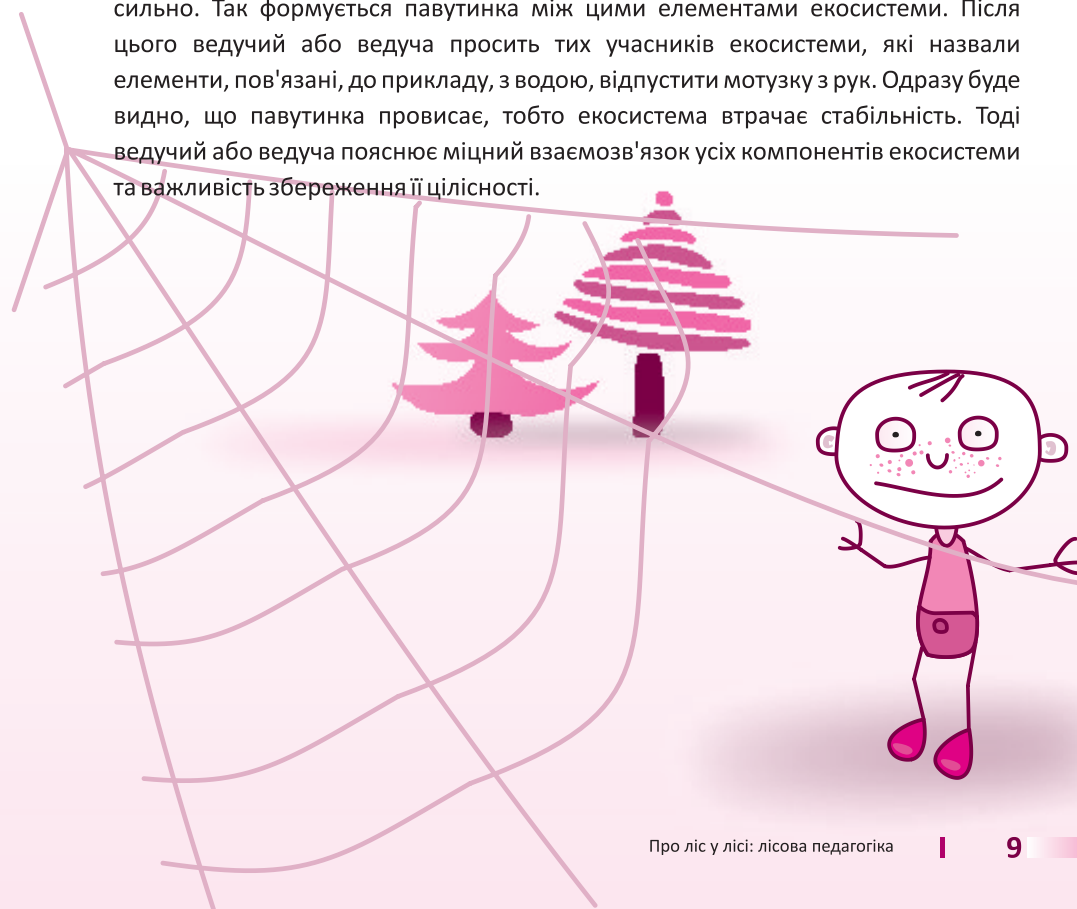
Виховна мета: виховання екологічно свідомої особистості

Необхідні матеріали: моток мотузки (прибл. 1,5 м на дит.)

Час: 20 хв.

Правила:

Діти стають у коло. Ведучий або ведуча питає, чи знають діти, що таке екосистема, та пропонує називати по черзі один будь-який елемент лісової екосистеми, перекидаючи один одному або одна одній мотузку і натягуючи її достатньо сильно. Так формується павутинка між цими елементами екосистеми. Після цього ведучий або ведуча просить тих учасників екосистеми, які назвали елементи, пов'язані, до прикладу, з водою, відпустити мотузку з рук. Одразу буде видно, що павутинка провисає, тобто екосистема втрачає стабільність. Тоді ведучий або ведуча пояснює міцний взаємозв'язок усіх компонентів екосистеми та важливість збереження її цілісності.

Гра «Ти – зайченя»

Навчальна мета: сформувати уявлення про такі біологічні явища як пристосування організмів до середовища існування та взаємовідносини хижак-жертва

Розвиваюча мета: формувати вміння працювати в команді

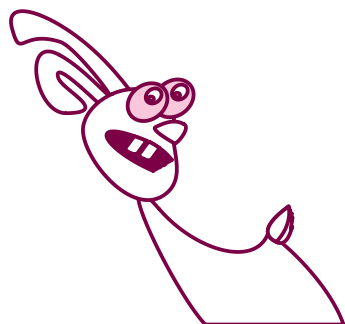
Виховна мета: виховання екологічно свідомої особистості

Необхідні матеріали: хустинка, бризкалка або пляшка з дірками в кришці для бризкання водою

Час: від 30 хв.

Правила:

Діти стають у коло. Учасник або учасниця сідає у центрі, йому або їй зав'язують очі хустинкою. Має панувати повна тиша. Та дитина, що в середині, уявляє, що вона – зайченя, яке має почути наближення мисливця або хижака (вовка/лисиці тощо). Ведучий або ведуча гри показує на будь-кого в колі і та дитина має якомога тихіше підкратися до «зайченяти». Завдання «зайченяти» – почути або відчути, звідки наближається «хижак», та бризнути водою з бризкалки в тому напрямку. Якщо вдається виявити «хижака», «зайченя» повертається в коло, а «хижак» сідає в центр кола і стає «зайченям». Можна грати до тих пір, поки кожна дитина не спробує себе в ролі «зайченяти».

Гра «Мисливці, хижаки та травоядні»

Навчальна мета: поглибити знання про взаємовідносини живих організмів у природі; сформувати уявлення про харчові ланцюги

Розвиваюча мета: розвивати творчу активність, пізнавальний інтерес

Виховна мета: формувати екологічний світогляд та мислення

Необхідні матеріали: стрічки трьох кольорів на всіх дітей

Час: 60 хв.

Правила:

Діти діляться на «мисливців», «хижаків» та жертв – «травоядних тварин» шляхом вибору стрічок різного кольору. Ведучий або ведуча гри дає вступну інформацію про правила гри, харчові ланцюжки тощо.

Далі діти надівають стрічки відповідного кольору: «мисливці» пов'язують їх на голову, «хижаки» – на руку, «травоядні» – на ногу, і група за групою розбігаються та ховаються неподалік (залежить від місцевості, де проходить гра). Завдання «хижаків» – знайти «травоядних», але не попастися при цьому «мисливцям». «Мисливці» полюють і за тими, і за іншими. Слід знайти всіх «травоядних» і привести їх до центру. Виграє той «мисливець», що спіймав найбільшу кількість тварин, а також та «травоядна тварина», яку так і не змогли знайти під час гри.

За бажанням дітей можна грати декілька разів, змінюючи ролі.

Гра «Лісові птахи»

Навчальна мета: забезпечити засвоєння знань про орнітологію, поведінку птахів

Розвиваюча мета: формувати вміння працювати в команді

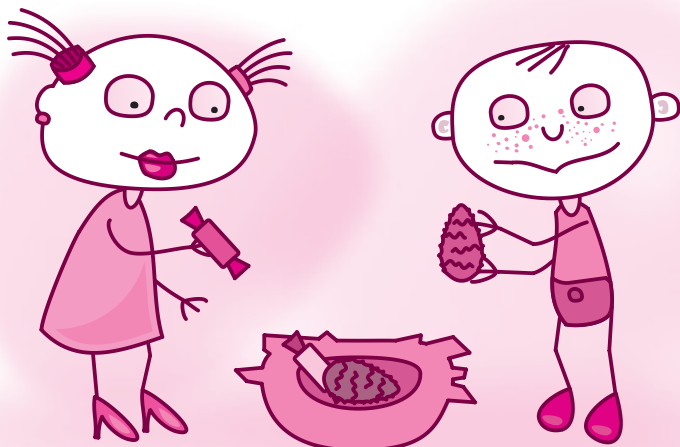
Виховна мета: виховувати у дітей почуття відповідальності та взаємодопомоги

Необхідні матеріали: картки з зображеннями птахів (назвами), цукерки/шишки/горіхи

Час: 30 хв.

Правила:

Діти діляться на групи – «пташині родини». Кожна група отримує зображення та опис одного з птахів лісу. Діти всередині групи мають вирішити, хто з них «мама» і «тато», а хто – «пташенята». Кожній групі треба зробити з природних матеріалів «гніздо» для своїх «пташенят» та розмістити ці «гнізда» у формі кола. У середину кола кладеться мішечок з цукерками/шишками/горіхами, які означають їжу для «пташенят». Завдання «тата і мами пташиної родини» – «добувати їжу» для «пташенят», по черзі бігаючи до кола за цукерками/шишками/горіхами, і назбирати якомога більше (брати можна тільки одну за раз). Виграє команда, що набрала найбільше «їжі для пташенят».

Гра «Вгадай, що всередині!»

Навчальна мета: сприяти розвитку всіх аспектів **цілісної особистості**

Розвиваюча мета: розвивати такі органи чуття як **слух, нюх, смак та дотик**

Виховна мета: виховувати уважність, спостережливість

Необхідні матеріали: мішечки з лікарськими рослинами/прянощами з різними предметами з лісу, непрозорі контейнери з фруктами/овочами, мішечки/ємності з різними крупами

Час: 30 хв.

Правила:

Діти формують 4 групи, які по колу переходять між 4 дорослими, кожен з яких дає певне завдання, націлене на різні органи чуття:

- **Нюх:** за запахом визначити, що знаходиться в мішечках з лікарськими рослинами/прянощами (може бути м'ята, меліса, чабрець, базилік, кориця, гвоздика тощо)
- **Дотик:** занурити руку в мішечок та на дотик вгадати, що в ньому (може бути камінь, гілка, жолудь, горіх волоський, горішок ліщини, різні шишки, хутро тварини, перо тощо)
- **Смак:** з закритими очами вгадати, що ведучий дає скуштувати (можуть бути порізані на шматочки яблука, лісові ягоди, виноград, горішок ліщини, горіх волоський, очищені від шкаралупи тощо)
- **Слух:** за звуком знайти дві ємності з однаковим вмістом (це може бути мука, крупа манна та гречана, горох, горіхи, цукор, квасоля тощо).

Гра-рухавка «Правила поведінки в лісі»

Навчальна мета: надати інформацію про основні правила поведінки у лісі

Розвиваюча мета: поглибити знання про правила поведінки в природі

Виховна мета: формувати у дітей толерантне ставлення до навколишнього світу

Необхідні матеріали: не потрібні

Час: 10 хв.

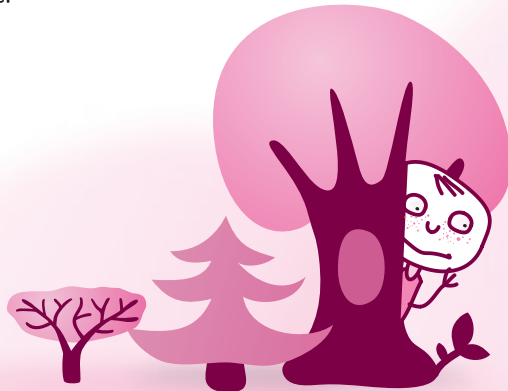
Правила:

Діти стають у коло. Ведучий або ведуча пояснює, що будуть звучати певні твердження, які стосуються поведінки в лісі. Якщо діти погоджуються з ними, вони плескають в долоні, якщо ні – тупотять ногами. Спочатку дається приклад та називається декілька правил, наприклад: «В лісі не можна ламати гілки дерев», «В лісі можна смітити», «В лісі слід розводити вогнище під кронами дерев» тощо. Діти мають відповідно реагувати, погоджуючись або ні із твердженням.

Потім ведучий або ведуча пропонує бажаним назвати свої правила.

Зворотній зв'язок та прощання

Дуже важливою складовою програми лісової педагогіки є підсумок заняття. Лісовий педагог має оцінити результати та досягнення групи та подякувати за активність та допитливість. Він або вона дає можливість кожному учаснику та кожній учасниці з групи висловити те, що найбільше сподобалось і те, що не сподобалось, які емоції були пережиті, про що дізналися і що запам'яталося найбільше. Наприкінці кожен учасник та учасниця отримує невеликий приз, який мав би нагадувати про проведений час.

Проект «Ліси для суспільства – ліси без бар'єрів» спрямований на створення транскордонного партнерства, яке сприятиме розвитку екологічного туризму та лісової освіти і популяризації культурної та природної спадщини на прикордонних територіях Словаччини та України. Проект має на меті поліпшити можливості багатофункціонального ведення лісового господарства шляхом пропагування активного відпочинку в лісовому середовищі, створення безбар'єрних та інтерактивних об'єктів лісової педагогіки та надання громадських послуг відвідувачам лісу, туристам, дітям та молоді, в тому числі особам з обмеженими можливостями. В рамках заходів проекту особлива увага надаватиметься підвищенню екологічної обізнаності широкого загалу. Важливим результатом проекту має стати формування більш свідомого ставлення людей до лісу.

Заходи проекту:

Вступна конференція

Дослідження та аналіз освітніх потреб цільової території

Практичні приклади лісової педагогіки

Розробка освітньої програми та навчальних матеріалів

Тренінги для тренерів

Навчальні поїздки до Словаччини, України та Норвегії

Створення демонстраційних об'єктів у лісовому середовищі

Програми практичного навчання

Інтерактивний лісовий табір для дітей

Дні лісу

Міжнародна завершальна конференція

Бенефіціар проекту: Національний лісовий центр, Словаччина

Партнери проекту зі Словаччини: Міські ліси Кошице, Церковні ліси PRO POPULO м. Попрад, Лісова професійна школа в Прешові, Національна рада осіб з обмеженими можливостями у Словацькій Республіці

Партнери проекту з України: ГО «Агентство сприяння сталому розвитку Карпатського регіону «ФОРЗА», Національний природний парк «Зачарований край», Закарпатське обласне управління лісового та мисливського господарства

Партнер проекту з Норвегії: Інститут підвищення кваліфікації лісівників

Тривалість проекту: з 8.7.2015 року до 30.4.2017 року